

խիստ լաւ կը յարժարին անսպաս և շնո բառերը: Միևնոյն ժամանակ պէտք է ընդունիլ թէ Քոզիրբայի վանքը շատ հին է ու անոր ծագումը՝ անյայտ: Եւագր եկեղեցական պատմիչը (դ. 7) կը յիշէ Քոզիրբային, Չ. դարուն սկիզբը, որ առաջ անապատական էր նոյն վանքին մէջ (յետոյ եպս. Պաղեստինի Կեսարիոյ): Եւագրի խօսքերը սակայն, չեն բացատրեր Քոզիրբայի ծագումը, և նոյն իսկ Յովհաննէս Քոզիրբայիին օրով տակաւին եկեղեցի չէր հաստատուած հոն, այլ միայն միայնակեացներու բնակավայր մըն էր ան (laure). բաց աստի, Քոզիրբան աւելի հին էր Եւթիմիոսի, Թէոդոսի և Սարայի վանքերէն: Է. դարուն համաքաղաքացի երկու կրօնաւորներ, Սոփրոնիոս և Յովհաննէս Մոսքոս, բարեպաշտական ուխտաւորութեամբ մը կ'այցելեն Պաղեստինի և Եգիպտոսի վանքերը, մասնաւորապէս կ'այցելեն Քոզիրբայի վանքը, որ նոյն դարուն այլ ևս իր խցական վիճակէն դուրս ելած՝ վանական հաստատութիւն մըն էր եկեղեցիով, դերեզմանատունով և վանականաց բնակարաններով. ուրեմն պէտք կ'ըլլայ ընդունիլ թէ Քոզիրբան, թէև անապատականներու իբր ճրգնարան հնագոյն ժամանակաց մթուծեան մէջ մնացած է, բայց իբր մենաստան սկզբնաւորուած է է. դարուն: Ս. Յովակիմայ անունը կ'երևնայ վանական Եպիփանի հետ: Ս. Երկրի վերաբերեալ իր նկարագրութիւնը գրեթէ կ'սկսի ԺԲ. դարէն. ինքը Երուսաղէմացի էր, հետեւաբար եկեղեցիին աւանդութիւններուն վերայ ճշգրիտ տեղեկութիւններ կրնար տալ: Եպիփան՝ երկրաւոր դրախտը կը դնէր Քոզիրբայի գիմացը. «Բեթանիոյ արեւելեան կողմը, տասներկու մղոն հեռի, կար եկեղեցի մը, այն տեղին վերայ՝ ուր Ս.դամ եկած էր նստիլ, ողբալու համար երկրաւոր դրախտը կորսնցուցած ըլլալուն հետեանքով»: Ան յետոյ կ'աւելցնէ թէ «այս եկեղեցիին մօտ էր Յովակիմայ տունը, որ է վանքը: Վանքին արևելեան կողմը չորս մղոն հեռաւորութեամբ կը գտնուէր Երիքովը». այս նկարագրութեան ճիշդ տեղը կը գտնուէր Քոզիրբան, և այս աւանդութիւնն ալ շատ հին է:

3. Քոզիրբայի գերեզմանատունը.

Քոզիրբայի գերեզմանատունը գտնուած է վերջին դարու կիսուն, բայց դժբախտաբար պէտք եղած ուշադրութիւնը չէր ըն-